

PAPUR CRYNO ADRODDIAD PERFFORMIAD INTEGREDIG BIP CAERDYDD A'R FRO – IECHYD Y CYHOEDD GORFFENNAF 2026

Cyllid

**Iechyd y
Cyhoedd**

Gweithredol

**Ansawdd,
Diogelwch
a Phrofiad**

**Pobl a
Diwylliant**

Digidol

Cyfalaf

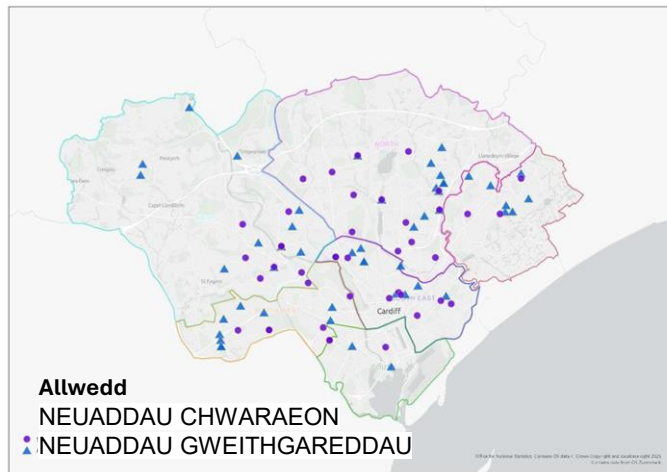
Casgliad

Iechyd y
Cyhoedd

- Mae'r sail dystiolaeth yn glir mai Dull System Gyfan o fynd i'r afael â gordewdra yw'r hyn sy'n gwneud gwahaniaeth. Rydym yn gwneud cynnydd ar hyn, ond mae'n araf oherwydd adnoddau cyfyngedig. Nid oes achos busnes llawn i'w weithredu ar raddfa fawr ac ar gyflymder wedi'i ariannu oherwydd y pwysau ariannol ar y sefydliad. Mae hyn yn cyfyngu ar gynnydd ar yr agenda iechyd y cyhoedd bwysig hon.
- Cafodd ein **Cynllun Gweithredu Bwyd Da a Symud** ar y cyd (2026-28) sy'n disgrifio'r camau gweithredu sydd eu hangen i gadw ein dull system gyfan o fynd i'r afael â gordewdra yn symud ymlaen ei drafod a'i gytuno yng Ngrŵp Arweinyddiaeth a Galluogi Newid Caerdydd ar 28 Ebrill 2026. Cytunwyd ar y cynllun hefyd yn Nhîm Uwch Reolwyr Bro Morgannwg ar 16 Mehefin 2026.
- Mae **Adroddiad Archwilio Cyfleusterau** Gweithgarwch Corfforol a Chwaraeon Caerdydd wedi'i gwblhau. Mae'n darparu asesiad cynhwysfawr o bob lle sy'n cefnogi gweithgarwch corfforol, gan gynnwys meysydd chwarae, parciau, caeau glaswellt, neuaddau cymunedol, canolfannau hamdden, a chyfleusterau chwaraeon elitaidd. Mae'n sefydlu sylfaen dystiolaeth gadarn ar argaeledd, ansawdd, hygyrchedd a dosbarthiad cyfleusterau, gan nodi bylchau ac anghydraddoldebau yn y ddarpariaeth.
- Mae canfyddiadau'n cynnwys bod Caerdydd yn cynnig ystod eang o gyfleusterau chwaraeon a hamdden, gan gynnwys lleoliadau mawr, neuaddau cymunedol, campfeydd, parciau a mannau anffurfiol, ond mae mynediad yn anwastad, gydag anghydraddoldebau sylweddol o ran darpariaeth, ansawdd a fforddiadwyedd. Cymunedau canol dinas a chymunedau difreintiedig sy'n wynebu'r heriau mwyaf oherwydd prinder mannau agored, cyfleusterau sy'n cael eu gordefnyddio, costau uchel, rhwystrau teithio, a mynediad cyfyngedig at gyfleusterau ysgolion.
- Bydd yr archwiliad yn cefnogi gwneud penderfyniadau ar ddatblygu cyfleusterau, uwchraddio, buddsoddi a chynllunio ar gyfer y dyfodol, gan sicrhau bod penderfyniadau'n cael eu llywio gan dystiolaeth gyfoes.
- Mae'r archwiliad hefyd yn llywio ymrwymiad maniffesto'r llywodraeth newydd i gynnal archwiliad cyfleusterau o gyfleusterau chwaraeon yng Nghymru. Mae archwiliad cyfleusterau Bro Morgannwg yn cael ei gynnal.
- Dyma enghraifft o un map archwilio cyfleusterau:

Figur 4: Map o'r holl Neuaddau Chwaraeon a Neuaddau Gweithgareddau

Tybaco

Atal ysmegu

- Mae'r **Cynllun Llysgenhadon Di-fwg** yn rhaglen dan arweiniad dysgwyr sy'n annog disgyblion ysgolion cynradd i ddod yn eiriolwyr dros fyw'n ddi-fwg yn eu hysgol a thu hwnt. Mae yn y cyfnod gwerthuso ar hyn o bryd, a bydd ysgolion yn darparu adborth a fydd yn llywio ehangu'r rhaglen. Mae llyfryn dwyieithog hawdd ei ddarllen hefyd wedi'i ddatblygu a bydd yn cael ei brofi ym mis Medi 2026.
- **Bwyd a Hwyl** – Bydd gweithgareddau atal ysmegu a fêpio yn rhan o'r rhaglen hon sy'n cynnig prydau iach a gweithgareddau cyfoethogi am ddim i blant yn ystod gwyliau Haf yr ysgol.
- **Digwyddiadau** - Bydd gweithgareddau atal ysmegu a fêpio yn cael eu hymgorffori i gefnogi diwrnod chwarae cenedlaethol yng Nghaerdydd (29/07) a'r Fro (05/08)

Rhoi'r Gorau i Smygu

- Mae hyrwyddo gwasanaethau wedi'i dargedu wedi arwain at gynydd yng ngweithgarwch Helpa Fi i Stopio. Ym mis Mai 2026, cynyddodd nifer yr ysmygwyr a gafodd driniaeth gan y gwasanaeth Helpa Fi i Stopio 50% o'i gymharu â'r un mis y llynedd.
- Mae prosiect Ffordd Hawdd Allen Carr wedi darparu ymyrraeth rhoi'r gorau i ysmegu i 93 o ysmygwyr rhwng 1.4.26 a 3.07.26
- Bydd tîm rhoi'r gorau i ysmegu cymunedol Helpa Fi i Stopio yn bresennol yn y Clinig Asesu Cyn Llawdriniaeth yn Ysbyty Prifysgol Cymru yn wythnosol o fis Gorffennaf 2026 fel rhan o brosiect treial. Y nod yw cynnig cymorth i ysmygwyr roi'r gorau i ysmegu ar yr un diwrnod â'u hasesiad cyn-llawdriniaeth a manteisio ar 'foment addysgadwy'.
- Mae'r tîm rhoi'r gorau i ysmegu cymunedol Helpa Fi i Stopio yn bresennol yn Ysbyty Prifysgol Llandochau ddau ddiwrnod yr wythnos i gynnig cefnogaeth rhoi'r gorau i ysmegu i gleifion mewnol, staff ac ymwelwyr.

Amgylcheddau Di-fwg

- Mae swyddog gorfodi ysmegu wedi cysylltu â 1380 o unigolion a gafwyd yn ysmegu ar safleoedd ysbytai rhwng 17.11.25 a 17.5.26. Cwblhawyd gwerthusiad ym mis Mehefin 2026 a fydd yn llywio cam nesaf y prosiect.

Hybiau Iechyd Menywod

- Mae cais am gyllid cychwynnol ar gyfer Hybiau Iechyd Menywod wedi'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru i'w ystyried, yn dilyn adolygiad gan Grŵp Gwireddu Gwerth y Bwrdd Iechyd. Mae'r cynnig wedi'i lywio trwy ymgysylltu â chleifion, staff a'r trydydd sector, a bydd yn cefnogi gweithgareddau'r Bwrdd Iechyd i fodloni'r disgwyliadau cyflawni allweddol.

Brechu – brechiadau plentyndod

Plant wedi cael eu brechiadau diweddaraf

- Mae Cynllun Gweithredu Strategol Imiwneiddio Plant a Phobl Ifanc wedi'i gwblhau, yn amodol ar gymeradwyaeth gan y Pwyllgor Ansawdd ym mis Gorffennaf 2026. Mae'r strategaeth ar gyfer cyfnod o 3 blynedd ac mae cynllun cyflawni'r flwyddyn gyntaf wedi'i ddatblygu ar y cyd ar draws yr holl bartneriaid sy'n cyflawni rhaglenni brechu byrddau iechyd ac mewn ymgynghoriad â gofal sylfaenol. Mae ffocws cryf ar wella nifer y bobl sy'n cael pob brechlyn erbyn 5 oed a nifer y bobl sy'n cael HPV erbyn 15 oed.

Ysgolion: Y Ffliw. HPV ac MMR

- Rydym wedi cytuno â Chynghorau Caerdydd a Bro Morgannwg i sefydlu grwpiau gorchwyl a gorffen i adolygu'r ffordd y mae ysgolion yn ymgysylltu â rhaglenni brechu arferol a rhai dal i fyny. Mae hyn yn seiliedig ar ddysgu o raglen dal i fyny MMR a gyflwynwyd mewn 3 ysgol uwchradd rhwng mis Mawrth a mis Gorffennaf 2026.

Diogelu iechyd

- Mae **Cynllun Diogelu Iechyd Caerdydd a'r Fro** yn cael ei adolygu, gyda chyfranogiad asiantaethau partner a thimau byrddau iechyd. Bydd y Cynllun newydd yn disodli Cynllun 2024-2026 presennol ac yn gosod y blaenoriaethau ar gyfer y bartneriaeth diogelu iechyd dros y ddwy flynedd nesaf. Mae'r bartneriaeth yn cynnwys Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a Bro Morgannwg, y Gwasanaeth Rheoleiddio a Rennir ac Iechyd Cyhoeddus Cymru.